

9. Почетцов Г.Г. Стратегия: инструментарий по управлению будущим: 2 изд., стер. — М.: Издательство: СмартБук, 2009. — 377 с.

10. Hamel, G., Prahalad, C.K. Strategic intent // Harvard Business Review. — 1989. — Vol. 67. — No. 3. — P. 63—76.

11. А. Войнаровський. Стратегические намерения в интерпретации Г. Хэмела и К. Прахалада / Менеджмент и Менеджер. — №8. — 2002. — http://m21.com.ua/index.php?d_id=50&id=30

12. <http://vibroseparator.ua/?l=ru&p=main>

Стаття надійшла до редакції 27.09.2010.

УДК 336.14(658.1)

А.Є. Буряченко, канд. екон. наук, доцент,
докторант ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ФІНАНСОВІ МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО ГОСПОДАРСТВА

Анотація. У статті розглянуто сучасний фінансовий стан місцевого господарства в Україні. Досліджено проблеми дієвості фінансування місцевого господарства. Запропоновано напрями кількісних та якісних структурних змін у фінансовому забезпеченні місцевого господарства.

Аннотация. В статье рассматривается финансовое состояние местного хозяйства в Украине. Исследуются проблемы финансирования местного хозяйства. Предлагаются пути количественных и качественных структурных изменений в финансовом обеспечении местного хозяйства.

Summary. The article examines the financial welfare of local economy in Ukraine, analyzes the problems of its financing system. As a result the author proposes the ways of qualitative and quantitative structural changes in local economy financial provision.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: Місцеве господарство, житлово-комунальні послуги, видатки місцевих бюджетів, екстенсивні фактори, інтенсивні фактори.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: Местное хозяйство, жилищно-коммунальные услуги, расходы местных бюджетов, экстенсивные факторы, интенсивные факторы.

KEY WORDS: local economy, housing and public utility services, local expenditures, extensive factors, intensive factors.

Україн повільні темпи реформування житлово-комунального господарства країни, зокрема, в частині встановлення прозорих економічно обґрунтованих тарифів на послуги місцевої влади (перш за все, на житлово-комунальні послуги), незадовільний стан

розвитку конкурентних ринкових відносин у галузі, зволікання із запровадженням дієвих економічних стимулів щодо заохочення приватного підприємництва фактично унеможлиблюють підвищення якості цих послуг та гальмують залучення інвестицій, необхідних для модернізації та розвитку місцевого господарства

В умовах обмеженості фінансових можливостей державного та місцевих бюджетів щодо розвитку місцевого господарства, відсутності позитивних зрушень у підвищенні та поліпшенні інвестиційного клімату цієї сфери досить об'єктивним є значна зношеність основних фондів суб'єктів господарювання місцевого господарства. Це, у свою чергу, ставить питання безпечного функціонування галузі та призводить до виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру, дію яких за останній рік уповні відчували майже всі громадяни України.

Відповідно, неефективне використання матеріально-технічних та фінансових ресурсів місцевою владою та суб'єктами господарювання місцевого господарства обумовлює дуже високий рівень втрат та витрат при виробництві і наданні місцевих послуг населенню, спричиняє постійне збільшення їх вартості, при збереженні, або навіть зменшенні, їх рівня якості.

Наростання негативних процесів у сфері місцевого господарства є також наслідком недосконалості чинного законодавства України щодо кількості та якості місцевих послуг та їх фінансове забезпечення, неналежного виконання законодавчих та інших нормативно-правових актів, регламентуючих діяльність підприємств, що входять у місцевий господарський комплекс, низької ефективності контролю за дією місцевої влади як з боку держави, так і з боку незалежних самоврядних організацій.

Отже, можна сказати, що недоліки в організаційно-фінансовому механізмі розвитку місцевого господарства призводять до значного відставання в оновленні та модернізації місцевої інфраструктури, що негативно впливає на якість, надійність та вартість послуг, викликаючи соціальне напруження в суспільстві.

Теоретичні та прикладні аспекти проблем удосконалення діяльності місцевого господарства досліджено у наукових працях багатьох учених — економістів і практиків. Ними зроблено значний внесок в опрацювання зазначених проблем та підкреслено необхідність продовження досліджень у напрямку розробки пропозицій щодо форм та методів управління міським господарством. Так, І.О. Драган у своїй статті [1] охарактеризував галузь житлово-комунального господарства як сфери діяльності, що виконує найважливіші соціальні функції, які становлять основу життєзабезпечення регіону. Науко-

вещь також запропонував шляхи вдосконалення системи взаємодії місцевих органів влади та підприємств житлово-комунального господарства регіону з метою формування єдиної фінансової та соціальної політики на територіях самоврядування, подальшого розвитку договірних відносин у житлово-комунальній сфері. В.С. Бурлака зазначає [2], що одним із найважливіших напрямків державного впливу на економіку є забезпечення динамічного і стійкого економічного зростання, шляхом підтримки нагромадження і оновлення основного капіталу суб'єктами місцевого господарства та підвищення на основі цього виробничого потенціалу підприємств. Для вирішення проблем розвитку галузі автор пропонує найбільшу увагу приділити у формуванні фінансових ресурсів саме створенню інвестиційних фондів. Автори підручника «Фінансове право» [3] наголошують про необхідність здійснення поступових змін у собівартості житлово-комунальних послуг населенню у співвідношенні частини, що фінансується за рахунок населення та частини, що фінансується за рахунок консолідованого бюджету України.

Управління сучасним містом, в основі якого лежить стратегічне бачення його розвитку, спирається на різноманітні положення, основним з яких є підвищення рівня життя населення. Досягнення цієї мети неможливо без ефективного розвитку місцевого господарства.

Визначення шляхів розвитку місцевого господарства є актуальним, оскільки в процесі економічних перетворень ще не повною мірою вдалося створити економічні та правові умови для його стабільного і поступового розвитку. Це багато в чому залежить від ступеню реформування економіки України та розробки відповідного законодавства.

З стратегічних програм соціально-економічного розвитку на рівні держави та міста потребує вирішення питань, пов'язаних з вивченням міського господарства, під яким слід розуміти складний економічний об'єкт, що включає суспільні відношення щодо здійснення діяльності по задоволенню соціальних, економічних, екологічних, культурних та інших потреб населення через використання фінансових та матеріальних ресурсів, а також потенціалу даної території. Це, відповідно, потребує особливого підходу до управління міським господарським комплексом, тому що ефективний і збалансований розвиток міста залежить від розв'язання соціальних, господарських, управлінських та виробничих задач.

На сьогодні існує ряд негативних соціально-економічних факторів, що впливають на розвиток місцевого господарства, серед яких: фінансові протиріччя між різними гілками влади; недосконалість нормативно-правової бази; незадовільний стан багатьох

об'єктів комунальної інфраструктури; хронічний дефіцит фінансових ресурсів; не сформована система стимулювання ресурсозбереження; не забезпечене регулювання і контроль діяльності підприємств у нових умовах господарювання; не сформовані конкурентні відносини в сфері виробництва та послуг тощо.

Безумовно, що визначальним є фінансовий бік економічної самостійності місцевих органів влади, так як від фінансових можливостей залежать реальні владні функції. Ступінь фінансової самостійності місцевих органів влади характеризує незалежність держави в цілому, потенційні можливості її економічного розвитку, рівень демократичних прав і свобод громадян. Держава не може успішно розвиватись і процвітати, не даючи гарантій фінансової незалежності місцевим органам влади.

Треба зазначити, що існуючі на сьогодні негативні соціально-економічні фактори привезли місцевий господарський комплекс у занепад, вирішення яких лежить у наступних заходах, зокрема, підвищення прибутковості, продуктивності праці, раціональне використання основних виробничих фондів, зниження споживання паливно-енергетичних і матеріальних ресурсів, ефективне використання капітальних вкладень, розширення і підвищення якості наданих комунальних послуг і т. ін. Саме шляхи оптимізації фінансування місцевого господарства мають вирішити ці проблеми.

Докладніше зупинимось на видатках спрямованих на житлово-комунальне господарство міста Києва у 2003—2009 рр. (табл. 1).

Таблиця 1

**ВИДАТКИ НА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО
М. КИЄВА У 2003—2009 рр.***

Роки	Затверджено радами з урахуванням змін на 01.06.2009 рік		% виконання до річних показників бюджету	
	Всього по м. Києву	у т.ч. міський	Всього по м. Києву	у т.ч. міський
2003	302 491,3	125 347,6	105,1	103,4
2004	348 975,5	128 514,1	109,7	100,3
2005	635 997,8	163 491,2	98,7	98,9
2006	1 206 757,0	443 440,0	98,5	96,8
2007	1 131 483,3	677 895,0	99,3	99,7
2008	1 539 530,8	1 019 520,8	62,9	55,3
2009	1 943 463,8	1 650 169,0	59,9	65,7

* складено автором за даними Головного фінансового управління КМДА.

Для більш наочного відображення даних таблиці відобразимо на графіку відсоток виконання видатків на житлово-комунальне господарство м. Києва до річних показників бюджету

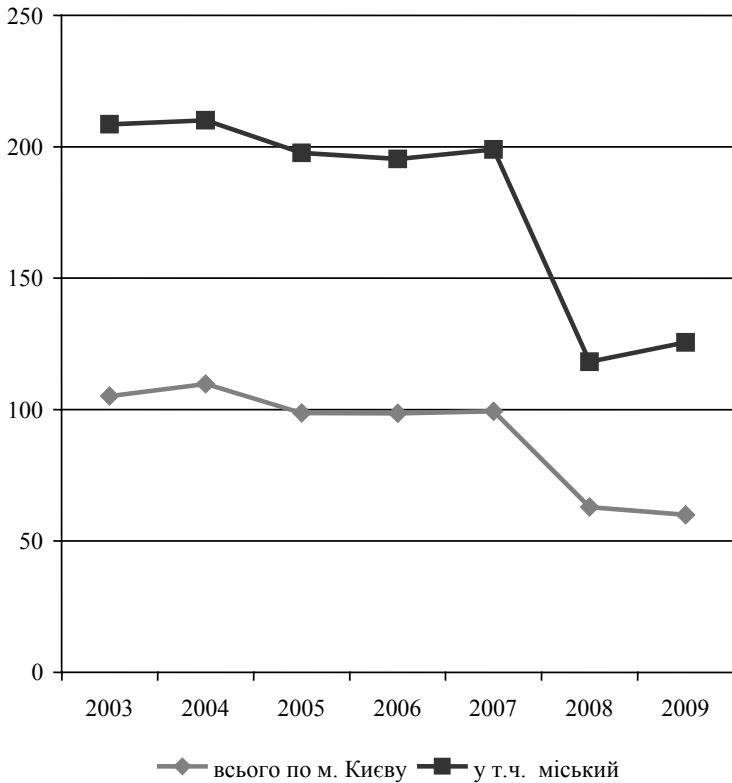

Рис. 1. Відсоток виконання видатків на житлово-комунальне господарство м. Києва у 2003—2009 рр.

Розглянувши графік ми бачимо, що процент виконання в останні роки має спадаючий характер порівняно з попередніми роками. Дана ситуація є наслідком фінансово-економічної кризи (особливо це помітно у 2008—2009 рр.), яка потягнула за собою недовиконання дохідної частини міського бюджету, і відповідно скорочення майже всіх видатків, окрім захищених статей.

За даними видатків на основні напрями фінансування місцевого господарства, можемо провести аналіз ефективності структурної політики стосовно розподілу обсягів фінансування (табл. 2).

**АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ СТРУКТУРНОЇ ПОЛІТИКИ
МІСЦЕВОГО ГОСПОДАРСТВА***

	Житлово- комунальне го- сподарство	Будівництво	Транспорт	Всього
Обсяг видатків 2008 р., тис. грн	1 003 465,10	805 432,40	178 932,30	2 275 264,3
Населення міста 2008 р., тис. осіб	2 765,50	2 765,50	2 765,50	2 765,50
Питома вага видатків, 2008, %	44,1	35,4	7,86	100
Ефективність видатків, 2008 р.	362,85	291,24	64,70	205,68
Обсяг видатків 2009 р., тис. грн	1 168 095,90	823 786,50	199 649,40	2 537 077,4
Населення міста 2009 р., тис. осіб	2 786,50	2 786,50	2 786,50	2 786,50
Питома вага видатків, 2009 р., %	46,04	32,47	7,87	100
Ефективність видатків, 2009 р.	419,2	295,63	71,65	227,62
Іеф (ефективність видатків 2008 р. / ефективність видат- ків 2009 р.)	0,8656	0,9851	0,903	0,898
Питома вага видатків 2008 р.* ефективність видатків 2008 р.	16 002,9	10 309,9	508,829	28 134,6
Питома вага видатків 2009 р.* ефективність видатків 2008 р.	16 706	9 456,6	509,15	28 087
Питома вага видатків 2009 р.* ефективність видатків 2009 р.	19 300,31	9 599,23	563,82	31 152,32

* розраховано автором за даними Головного фінансового управління КМДА.

За даними таблиці ми можемо визначити індекси, які вплинули на зміну фінансування місцевого господарства. Індекс змінного складу ($31152,32 / 28134,62 = 1,107$) показав, що в середньому ефективність фінансування збільшилась у 2009 році у порівнянні з 2008 роком на 10,7 % за рахунок усіх факторів, а саме індекс фіксованого складу ($31152,32 / 28087,41 = 1,109$) показав, що ефективність у 2009 році збільшилась у порівнянні з 2008 роком на 10,9% за рахунок зміни ефективності, в той же час індекс структурних зрушень ($28087,41 / 28134,62 = 0,998$) показав зменшення ефективності на 0,2 % за рахунок зміни розподілу видатків.

Дані табл. 2. дозволяють також визначити, як зміниться обсяг видатків за рахунок зміни кількості населення, яке проживає у місті.

Таблиця 3

ФАКТОРИ ЗМІНИ ОБСЯГУ ВИДАТКІВ НА МІСЦЕВЕ ГОСПОДАРСТВО

	Житлово-комунальне господарство	Будівництво	Транспорт	Всього
Обсяг видатків 2008 р., тис. грн	1 003 465,10	805 432,40	178 932,30	2 275 264,3
Населення міста 2008 р., тис. осіб	2 765,50	2 765,50	2 765,50	2 765,50
Ефективність видатків, 2008 р.	362,85	291,24	64,70	205,68
Обсяг видатків 2009 р., тис. грн	1 168 095,90	823 786,50	199 649,40	2 537 077,4
Населення міста 2009 р., тис. осіб	2 786,50	2 786,50	2 786,50	2 786,50
Ефективність видатків, 2009 р.	419,2	295,63	71,65	227,62
Зміна обсягу видатків за рахунок зміни кількості населення	7619,88	6116,1	1358,73	17277,4
Зміна обсягу видатків за рахунок зміни ефективності витрат	157011	12238	19358,4	244536
Загальна зміна обсягу видатків	164631	18354	20717	261813
Зміна ефективності видатків за рахунок зміни обсягів видатків	1165702	821062	197152	2527144
Зміна ефективності видатків за рахунок зміни кількості населення	87,757	87,757	87,757	351,03
Загальна зміна ефективності здійснення видатків	1165790	821149,8	197239,8	2527495

* розраховано автором за даними Головного фінансового управління КМДА.

З проведених розрахунків можна зробити висновок, що у 2009 році у порівнянні з 2008 роком обсяг видатків зріс на 261813 тис. грн, у тому числі за рахунок зміни ефективності на 244536 тис. грн, а за рахунок зміни кількості населення — 17277,4 тис. грн.

Отже, провівши аналіз ефективності здійснення видатків з бюджету міста Києва на місцеве господарство, можна дійти до таких висновків, що протягом останніх років видатки на місцеве господарство зросли майже втричі, в той же час як кількість населення (споживачів цих послуг) зросла на 3,7 %, що є свідченням випереджаючого зростання видатків на місцеві програми над

зростанням кількості споживачів. Здійснивши аналіз видатків бюджету м. Києва на місцеве господарство, можна відзначити, що обсяг видатків з бюджету зростає за рахунок екстенсивних факторів. Дана ситуація не є позитивною і потребує вирішення в напрямку збільшення ролі інтенсивних факторів шляхом посилення зацікавленості посадових осіб до роботи по оптимізації здійснення видатків та підвищення їх ефективності.

Виходячи з потреб міста, на органах місцевої влади лежить обов'язок по забезпеченню комплексного, збалансованого розвитку місцевого господарства та ефективного його функціонування. Для цього міська виконавча влада повинна здійснювати функції стратегічного прогнозування розвитку міського господарського комплексу в цілому та його окремих галузей, економічного регулювання, аналізу та контролю діяльності окремих об'єктів. Проведений аналіз існуючої системи управління господарством міста свідчить про необхідність формування нових механізмів управління, які б найбільше сприяли ефективному функціонуванню складових міського господарства.

Важливим інструментом регулювання ефективного використання ресурсів міського господарства в умовах ринку стають економічні методи управління. Ефективне застосування податкового, кредитного, дотаційного та регулювання субвенцій, а також інвестування, приватизація та роздержавлення повинні стати важелями прискорення темпів економічного росту, розвитку соціальної та виробничої інфраструктури міста, відтворення робочої сили та ін.

Економічні методи управління, що здійснюються на основі податкової політики, повинні забезпечувати ощадливе й економічно безпечне використання ресурсів міста, зацікавленість у розвитку та підвищенні ефективності виробництва у комунальному секторі економіки, соціальну захищеність жителів міста та ін.

Отже, належне й раціональне керування ресурсами міського господарства ставить перед місцевими органами влади відповідні завдання з приводу цільового, ощадливого й ефективного керування й розпорядження ресурсами комунальної власності в інтересах територіальних громад. Оскільки саме від їхньої ефективної діяльності в цьому напрямку залежить кількість та якість місцевих бюджетних послуг.

Треба зазначити, що подальших досліджень потребують питання розвитку міського господарства та міста взагалі за рахунок раціонального та ефективного використання ресурсів, залучення інвестицій, збільшення надходжень до бюджетів тощо.

Література

1. Драган І. О. Шляхи удосконалення системи взаємодій місцевих органів влади та підприємств житлово-комунальної сфери // Інвестиції: практика та досвід. — 2008. — №12. — С. 35—37.

2. Бурлака В. С. Механізм формування фінансових ресурсів для розвитку // <http://intkonf.org>.

3. Фінансове право: Підручник / (Алісов Є. О., Воронова Л. К., Кадькаленко С. Т. та ін.); Керівник авт. колективу і відп. ред. Л. К. Воронова. — Х.: Фірма «Консум», 1998. — 496 с.

Стаття надійшла до редакції 19.09.2010.

УДК 65.016.2

О.М. Гребешков, аспірант
кафедри стратегії підприємств
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ТИПОЛОГІЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті узагальнено концептуальний підхід до виділення типів інформаційної стратегії підприємства. У загальних рисах описано метод визначення відповідної для підприємства інформаційної стратегії. Охарактеризовано основні типи інформаційної стратегії, описані їх параметри.

Аннотация. В статье обобщен концептуальный подход к выделению типов информационной стратегии предприятия. В общих чертах описан метод определения подходящей для предприятия информационной стратегии. Охарактеризованы основные типы информационной стратегии, описаны их параметры.

Annotation. The article summarizes the conceptual approach to the selection of types of information strategy of an enterprise. It outlines the method for determining of information strategy that is suitable for an enterprise. Author describes the main types of information strategy and their basic characteristics.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: інформаційна стратегія, стратегія підприємства, стратегічний менеджмент, інформаційне забезпечення.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: информационная стратегия, стратегия предприятия, стратегический менеджмент, информационное обеспечение.

KEYWORDS: information strategy, business strategy, strategic management, information provision.

Постановка проблеми. Сьогодні за сучасних динамічних умов зовнішнього конкурентного середовища одним зі способів